

ben túlsúlyban vannak a „pszichés hibák”, csak nagyon kis részük ered tudatlanságból és a motorizmus zavaraiból. A pszichés csőd leginkább hasonlósági és begyakorlottsági, valamint per-severációs hibákat produkál. Kimutatta vizsgálatai alapján, hogy az egyes — különböző tárgykörű feladatoknál — milyen hibalehetőségek vannak, majd pedig azt, hogy a jeles, jó stb. képességű tanulók hibahajlamossága miben különbözik egymástól.

A szakoktatási szakosztály április 1-én dr. Becker Vendel szakosztályi alelnök elnöklete alatt tartott előadóiülésén **Nemes Czike Gábor** székesfehérvári ipariskolai igazgató adott elő *Az ipari középiskola szerepe a nemzetnevelésben* címen. Minden nagy kultúra felépítésében is, hordozóiban is sokrétű. Kell, hogy sokféle életkörülményű és képzettségű ember hordozza. A magyar társadalom elitje sokáig egyoldalú volt. Ma is hiányzik a nagyobb műveltségűek, különösen pedig az érettségizettek közül a termelés népének megfelelő képviselője.

Pedig a termelő osztály szerepe nő.

Magyarországnak gyors ütemben kell iparkodnia, mert a népsűrűség megnövekedésével a föld nem tud elég munkáskezet foglalkoztatni. Komoly számíttással igazolható, hogy a mai csonka magyarországi iparosságnak 38 százalék körül kellene lennie; valójában csak 21 százalék. Ez az átszerveződés pedig iparos vezető osztályt igényel. Ezt akarja nevelni az ipari középiskola.

A társadalomnak át kell értékelnie embereit. Érett társadalom a szerint ítéli meg az embereket, mennyi szolgálatot tudnak tenni a köznek. Nyilvánvaló, hogy a termelés embere egyenrangú lehet a tudomány, művészet, vagy a közigazgatás emberével, ha a kellő általános műveltsége, szakművelt-

sége és életstílusa megvan. Miután az új ipari középiskola, amely a négy gimnáziumi, vagy polgári osztályra épül fel, azt biztosítani tudja, megnyerte az érettségi jogot, amely a minősítési törvénynek és az önkéntességi feltételeknek is megfelel, az állam részéről tehát minden lehetőség megadatott számára. A társadalmon a sor, hogy értékelve a miniszter intencióit, legjobb fiait küldje az ipari középiskolába s így segítsen szolgálni Magyarországnak kultúrtörténetének új fejezetét.

Vándorgyűlés Békéscsabán.

Május 15-én, vasárnap tartotta meg a Magyar Nevelők Egyesülete első vándorgyűlést Békéscsabán. A város és egész környéke rendkívüli érdeklődéssel várta a vándorgyűlést, amelyen megjelent az egyesület vezetősége dr. Kisparti János kir. főigazgatóval az élén. Az érkezőket a város vezetősége a békéscsabai pedagógusok vezetőivel együtt meleg szeretettel fogadta a pályaudvaron. A vándorgyűlésnek a Városi Színházban lezajlott programja a következő volt: 1. Hiszekegy. Énekli a Békéscsabai Iparosdalárda Lukoviczky Endre karnagy vezényletével. 2. Üdvözlőbeszéd. Mondja Pancratz József felsőkereskedelmi iskolai igazgató. 3. a) Corelli: La Folia. b) Brahms: Valcer. c) Schubert: A méh. Hegedűn előadja Belle Ferenc dr., a szegedi városi zeneiskola igazgatója. Zongorán kíséri Antos Kálmán zeneszerző, orgonaművész. 4. Váradi Imre dr. egy. ny. rendes tanár előadása „Nemzetnevelés és népi kultúra az új Olaszországban” címen. 5. a) Mozart: Donna Anna levélariaja a „Don Juan”-ból. b) Verdi: Traviata nagy ariája. c) Kodály: A csitári hegyek alatt. d) Bartók—Kodály népdalfeldolgozásai-ból: Szánt a babám. Énekli dr. Hirlingné Hajnal Lola operaénekesnő. Zongorán kíséri Antos Kálmán zeneszerző, orgonaművész. 6. a) Liszt: A forrásnál. b) Bartók: Régi magyar táncok. Zon-

gorán előadja Antosné Simkó Mária, a szegedi városi zeneiskola tanára. 7. Himnusz. Énekli a Békéscsabai Iparosdálárda. Vezényel: Lukoviczky Endre karnagy.

A gyűlést közebed követte a Csabaszállóban, majd a résztvevők a „Gyermekek a gyermekekért” c. jótékony célú előadáson jelentek meg.

Téglás Jenő Béla.

Egyetemek és főiskolák a Harmadik Birodalomban.*

A német egyetemek és főiskolák át szervezése ugyanazon elvek szerint történt, mint a középiskoláké. (I. az I. évf. 3. számban megjelent cikket.) Az intézkedések itt is először a főiskolák eleven tényezőit: a tanárságot és hallgatóságot igyekeztek átforgatni, míg szervezeti és tanulmányi reformok inkább még ezután várhatók. Ennek oka bizonyos tekintetben az egyetemek autonómiája is, bár mint látni fogjuk, az állam a legfontosabb kérdésekben már is érvényesítette befolyását. Ismertetésünk menetét a tárgy a következőképpen szabja meg: először szólunk az egyetemi felvételtől, majd a főiskolai hallgatóság szervezeteiről — azután ismertetjük a főiskolák tanárait és igazgatását érintő intézkedéseket, végül pedig a magyar pedagógus közvéleményt legjobban érdeklő új tanító és tanárképzésről számolunk be. A főiskolák túlszűfoltóságát, az egészségtelen értelmiség túltermelést a nemzeti szocialista kormány is a mi numerus clausus törvényünkhöz hasonló külsőséges erőszakos beavatkozással igyekezett először megszüntetni. Az intézkedés szerint 1934-ben kb. 40.000 érettségiző közül csak kb. 15.000 kaphatta meg a főiskolai érettség (Hochschulreife), helyesebben a főiskolai ta-

nulmányokra szóló jogosultság bizonyítványát. (Ebből 10 % lány). A kiválasztás szempontjai között a szellemi és testi érettség mellett a jellembeli és nemzeti megbízhatóság is szerepel.

Ez az intézkedés azonban sok jogos bírálatot vont maga után s rövid idő múlva feleslegessé is vált. Kifogásolták az egységes megítélési alap hiányát s az így történt igazságtalanságokat. Feleslegessé vált azonban azáltal, hogy a jogosultak egy nagy része nem is élt jogával s a főiskolások számában 1933. óta állandó a csökkenés: (1933 nyári félévben 115.700, az 1933—34. félévben 106.700, 1934. nyári félévben 95.600, 1934/35. téli félévben 89.000 kerek számban a hallgatók létszáma.) Különösen észrevehető, több mint 25 %-os csökkenés mutatkozott a hallgatóknél.

Ezért 1936-ban megszüntették ezt a mechanikus és erőszakos kiválasztást s helyettesítették az új erős középiskolai szelektáló törvénnyel (I. az előbbi cikkben), melyet az érettségi után mint második szűrő a munkaszolgálat követ. A harmadik kiválasztó eljárás a kötelező orvosi vizsgálat a főiskolára lépés előtt. Minden hallgató két vizsgálaton esik át 1. szülővárosában (állandó tartózkodási helyén) összeállíjják egészségi törzskönyvét (öröklési faktorok, faj- és vértisztaság megállapítása) — 2. a főiskola székhelyén speciális vizsgálat következik, mely eldönti, hogy a hallgató alkalmas-e a választott főiskolai studiumra. Az orvosi vizsgálatot előíró törvény irányelvei hangsúlyozzák, hogy a főiskolákon nemcsak tudományos képzés folyik, hanem a nemzeti szocialista állam új, jellemében, testben is erős vezető rétegének a kitenyészése, tehát az ilyen szempontból alkalmatlanokat nem szabad a főiskolára engedni. A teljes alkalmatlanság megállapításánál például az örökölt gyógyíthatatlan betegségek mellett kizáró

* Ennek a cikknek a forrása H. Wenke: Die pädagogische Lage in Deutschland c. cikksorozata az Erziehung c. folyóirat IX—X—XI. kötetében.